

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОПП «Менеджмент»

СУЧАСНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Вибіркова освітня компонента освітньо-професійної програми «Менеджмент»		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр	4 курс, 7 семестр		
Семестровий контроль	залік		
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	3 кредити ЄКТС / 90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	30	20	10
заочна форма:	-	-	-
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 60		Заочна форма –
Мета курсу	Формування у здобувачів освіти системи теоретичних знань про права людини як фундаментальну суспільну цінність та сучасні міжнародні, європейські й національні механізми їх забезпечення та захисту, а також розвиток практичних навичок застосування правозахисних стандартів у професійній діяльності та процесі прийняття управлінських рішень.		
Завдання курсу	— засвоєння теоретичних і філософських основ формування концепції прав людини; — опанування структури та інструментів діяльності міжнародних універсальних правозахисних інституцій системи ООН; — вивчення специфіки європейської регіональної системи захисту прав та інституцій Ради Європи; — ознайомлення з юрисдикцією, процедурою звернення та практикою Європейського суду з прав людини; — засвоєння національної системи судових і позасудових органів захисту прав людини в Україні; — набуття практичних навичок правового аналізу та вирішення трудових і соціальних спорів на підприємстві з дотриманням принципів недискримінації; — ознайомлення зі специфікою забезпечення прав людини у цифровій сфері; — розуміння правомірних меж обмеження прав і свобод людини в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану.		
має знати	— основні права, свободи та обов'язки людини, їх значення для сучасного демократичного суспільства; — структуру та принципи діяльності міжнародних універсальних та європейських регіональних систем захисту прав людини; — стандарти діяльності та правові засади звернення до Європейського суду з прав людини; — національну систему судових та позасудових органів та інститутів захисту прав людини в Україні; — механізми захисту прав у сфері трудових відносин, соціального забезпечення та публічного управління; — особливості захисту персональних даних та приватності в умовах діджиталізації		

	бізнес-процесів; — основи правової регламентації та межі обмежень прав людини в умовах воєнного чи надзвичайного стану.
має уміти	— орієнтуватися в системі національних та міжнародних механізмів захисту прав людини; — розпізнавати факти та загрози порушення прав людини та трудових прав у професійній і повсякденній діяльності; — застосовувати стандарти недискримінації та рівних можливостей під час прийняття управлінських рішень; — використовувати судові та позасудові способи захисту прав; — взаємодіяти з державними органами, правоохоронними структурами та правозахисними громадськими організаціями; — забезпечувати дотримання конфіденційності, захисту приватності й особистої інформації працівників у цифровому середовищі; — приймати управлінські та правові рішення з урахуванням законних обмежень прав громадян в умовах воєнного стану
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти	Оцінювання здійснюється за 100-бальною рейтинговою системою. Поточна, самостійна, індивідуальна робота та модульний контроль становлять максимум 80 балів, підсумковий залік — 20 балів. 1. Робота на практичних заняттях — максимум 24 бали (4 × 6): 2. Самостійна робота — максимум 16 балів (4 × 4): 3. ІНДЗ — максимум 20 балів: 4. МКР — максимум 20 балів: 5. Залік — максимум 20 балів. 6. Заохочувальні бали. Нараховуються за наукову, творчу та іншу додаткову навчальну діяльність. При заліковій формі контролю загальна сума обов'язкових і додаткових балів до підсумкового контролю не може перевищувати 89 балів; оцінка «А» не може бути отримана лише за рахунок бонусних балів. Одне досягнення враховується лише з однієї дисципліни.
Зміст навчальної дисципліни:	Тема 1. Права людини як фундаментальна цінність сучасного суспільства Поняття, генеза та філософські засади концепції прав людини. Співвідношення природного та позитивного права. Класифікація прав і свобод людини («покоління» прав людини). Універсальний характер прав людини. Співвідношення прав, свобод та обов'язків особистості. Значення правозахисних стандартів для формування демократичної держави та громадянського суспільства. Тема 2. Міжнародні універсальні механізми захисту прав людини Роль Організації Об'єднаних Націй (ООН) у формуванні міжнародних стандартів прав людини. Загальна декларація прав людини 1948 року як правовий орієнтир. Міжнародний білль про права людини. Система конвенційних органів ООН (комітети з прав людини). Рада з прав людини ООН: функції, процедури розгляду скарг та моніторингу. Тема 3. Регіональні системи захисту прав людини: європейський вектор Регіональні стандарти захисту прав. Рада Європи як провідна правозахисна організація. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року (ЄСПЛ) та протоколи до неї. Співвідношення європейських стандартів та національного законодавства України. Європейський соціальний статут та захист соціально-економічних прав. Тема 4. Практика Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ) Статус, структура та юрисдикція ЄСПЛ. Порядок, умови прийнятності та правила подання індивідуальної скарги до ЄСПЛ. Стадії судового розгляду. Юридична чинність та значення рішень ЄСПЛ. Особливості виконання рішень ЄСПЛ в Україні. Роль рішень ЄСПЛ як джерела права в національній правовій системі. Тема 5. Національні механізми захисту прав людини в Україні Конституційні гарантії прав і свобод людини та громадянина в Україні. Класифікація інститутів захисту прав. Конституційний Суд України та його роль у захисті конституційних прав особи (інститут конституційної скарги). Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (Омбудсман): статус, функції, порядок розгляду звернень. Тема 6. Судові та позасудові способи захисту прав людини Судовий захист як основна конституційна гарантія. Система судів загальної юрисдикції України у забезпеченні прав людини. Адміністративна юстиція та її правозахисна функція. Позасудові засоби: нотаріальний захист, роль та статус адвокатури у наданні правової допомоги, медіація як альтернативний спосіб врегулювання правових спорів. Тема 7. Роль органів влади та інститутів громадянського суспільства

	Компетенція органів виконавчої влади та правоохоронних органів у сфері забезпечення прав і свобод. Органи місцевого самоврядування у системі гарантування локальних прав громадян. Громадські правозахисні організації (НУО): моніторинг дотримання прав, правова просвіта, надання безкоштовної правової допомоги (pro bono). Тема 8. Захист прав людини у трудових, соціальних та публічно-правових відносинах Трудові права як об'єкт захисту: право на працю, безпечні умови праці, справедливую оплату та відпочинок. Роль колективно-договірного регулювання. Заборона дискримінації у сфері праці та забезпечення рівних прав жінок і чоловіків. Захист соціальних прав (пенсійне забезпечення, соціальний захист). Роль профспілок. Тема 9. Захист прав людини в епоху цифровізації Вплив цифрових технологій та штучного інтелекту на права людини. Право на приватність та захист персональних даних у мережі Інтернет. Свобода вираження поглядів в епоху соціальних мереж та інформаційні загрози. Право «бути забутим». Забезпечення кібербезпеки та кібергігієни в діяльності сучасних організацій. Тема 10. Захист прав людини в умовах надзвичайних ситуацій та воєнного стану Правовий режим воєнного стану: підстави та порядок введення. Допустимі межі та законні обмеження прав і свобод людини в особливий період. Права, які не можуть бути обмежені за жодних умов (абсолютні права). Захист прав внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Міжнародне гуманітарне право та захист цивільного населення в період збройних конфліктів.
Інформаційне забезпечення	Нормативно-правові акти: 1. Європейська Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. (із змінами, внес. Протоколом № 11) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004. 2. Загальна декларація прав людини, прийнята і проголошена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН 217 А (III) від 10 грудня 1948 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015. 3. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання 1984 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085. 4. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 5. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text Основна література: 1. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві : навч.-метод. посібник / Х. Бехруз, А. Гриб та ін. ; за ред. Х. Бехруз; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 62 с. 2. Людські права: навчальний посібник. Житомир: Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2023. 231 с. 3. Опольська Н.М., Бабой А.М., Бабой В.С. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. Вінниця: Твори. 2021. 408 с. 4. Права людини та їх захист у сучасних реаліях : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / авторський колектив ; керівник Ю. В. Ломжець. Миколаїв : НУК, 2020. 208 с. 5. Права людини та їх захист : навчальний посібник / за ред. доц. С. В. Джолоса і доц. Т. Б. Шаповал. Черкаси : Видавець О. М. Третяков, 2023. 300 с. 6. Сучасні механізми захисту прав людини: колективна монографія / М. С. Кельман, А. С. Токарська, Л. В. Ярмол, С. Б. Цебенко, А. О. Дутко. Львів : Галицька видавнича спілка, 2020. 220 с. 7. Тертишник В.М. Права і свободи людини: підручн. Київ: Алерта, 2022. 432 с. Допоміжна література: 1. Барабаш Ю.Г., Бориславська О.М., Венгер В.М., Козюбра М.І., Мелешевич А.А. Конституційне право: підручник / за заг. ред. М.І. Козюбри. Київ: Ваїте, 2021. 528 с. 2. Гончаров В. Презумпція про права людини та презумпція конституційності нормативних актів. <i>Право України</i>. 2015. № 2. С. 175-185; 3. Дахова І.І. До питання щодо каталогу абсолютних прав людини в конституційному законодавстві України та міжнародних актах // «Міжнародна науково-практична конференція «Юридична наука, законодавство і правозастосовна практика: закономірності та тенденції розвитку»: Збірка тез наук. доп. і повідомл. Міжнар. науковопрактичної конференції. Люблін, 2020. С. 64-69. 4. Іванов С.Ю. Історичний розвиток прав і свобод людини. <i>Науковий вісник Ужгородського Національного Університету</i>, 2024. Випуск 86. С.64–70 5. Коваль М. В. Механізм забезпечення реалізації рішень Європейського суду з прав людини в Україні : монографія / М. В. Коваль, О. Ю. Кайдаш, А. М. Коваль ; Ун-т держ. фіскал. служби України. Ірпінь : ВПЦ УДФСУ, 2020. 292 с.

	6. Конституційне право України : підручник / Т.М. Слінько, Л.І. Летнянчин, Ф.В. Веніславський та ін. ; за заг. ред. Т.М. Слінько. Харків : Право, 2020. 592 с. 7. Максимов С. Теорія природного права: концептуальний і доктринальний виміри, Право України, 2021, № 1, с. 43-65 8. Приватно-правові засади захисту прав людини у соціальній державі : монографія / А. С. Амеліна, О. Є. Аврамова, О. Г. Боднарчук та ін.; Державний податковий університет ; за заг. ред. І. В. Чеховської. Ірпінь : ВПЦ УДФСУ, 2023. 568 с. 9. Рабінович П. На шляху до формування доктрини основоположних прав людини. <i>Право України</i>, 2022, № 1, с. 23-38. Інформаційні ресурси: 1. Офіційний сайт Верховної Ради України https://www.rada.gov.ua/ 2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України https://www.kmu.gov.ua/ 3. Офіційний сайт Верховного Суду https://supreme.court.gov.ua/supreme 4. Єдиний державний реєстр судових рішень http://www.reyestr.court.gov.ua/ 5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського http://www.nbuv.gov.ua	
Матеріально-технічне забезпечення	Технічне та програмне забезпечення: мультимедійна та комп'ютерна техніка в аудиторіях для демонстрації лекційного матеріалу, слайд-презентацій та захисту індивідуальних проєктів; доступ до мережі Інтернет (Wi-Fi) для роботи зі спеціалізованими онлайн-платформами та базами правової інформації. Інформаційно-методичне забезпечення: силабус та робоча програма навчальної дисципліни, електронний конспект лекцій, презентаційні матеріали до кожної теми, інструктивно-методичні матеріали для практичних занять, методичні рекомендації до виконання самостійної роботи та написання ІНДЗ, тестові та контрольні завдання для поточного та модульного контролю. Електронне навчальне середовище: електронні матеріали дисципліни, розміщені на платформі дистанційного навчання коледжу, хмарні сервіси та цифрові інструменти спільної роботи (Miro, Trello), сервіси для створення презентацій (Canva, PowerPoint) та офіційні веб-сайти міжнародних правозахисних інституцій (ЄСПЛ, ООН).	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		Філіпова Наталя Андріївна Викладач вищої категорії циклової комісії з права та правоохоронної діяльності Придунайського фахового коледжу ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Контакти викладача: E-mail: filinatalja2310@ukr.net Моб. телефон (Viber/Telegram): (096)-478-74-80